

ANDRÉ DE RIDDER

1923

Andreas, Frans, Maria de Ridder werd geboren te Antwerpen op 20 oktober 1888. Zijn middelbare studiën volbracht hij, in zijn geboortestad, in het Onze Lieve Vrouw-College en het Sint Ignatius-Gesticht; zijn hogere studiën in de Hogere Handelschool aldaar, waar hij op 12 juli 1906 het diploma van licentiaat in de handelswetenschappen (met grote onderscheiding) en op 12 juli 1907 dat van licentiaat in de handels- en financiële wetenschappen (id.) behaalde.

Was lid expert-boekhouder van de „Chambre Belge des Comptables”, afdeling Antwerpen (van 1919 tot 1933); bij deze vereniging trad hij, gedurende enkele jaren, als lesgever op. Secretaris van August Delbeke, advocaat en volksvertegenwoordiger, beheerder van maatschappijen (1907-1914); kort na zijn in diensttreding werd zijn patroon minister van Openbare Werken en door Koning Leopold II in de adelstand verheven. Nadat Baron August Delbeke het initiatief tot het oprichten van de „Studiecommissie tot inrichting van de Antwerpse Agglomeratie” (Kon. Besluit dd. 20 december 1907) had genomen, werd André de Ridder, na een proeftijd van twee jaren, op 19 november 1910 tot toegevoegd secretaris van deze studiecommissie aangesteld; hij verleende er zijn mede-

werking aan tot haar verdwijning in 1945. Vóór de wereldoorlog I was André de Ridder bovendien in het privaat middelbaar onderwijs van de hogere graad werkzaam.

Ten gevolge van de overrompeling van België door de Duitse legers na de val van Antwerpen naar Nederland uitgeweken, meldde hij zich aldaar voor de legerdienst aan. Voor de gewapende dienst afgekeurd, werd hij in de hulp-troepen opgenomen; in opdracht van de Belgische Regering bleef hij in Nederland gevestigd, waar hij, de oorlogsjaren lang, het ambt van leraar bij het Belgisch Atheneum te Amsterdam waarnam; gedurende enkele maanden fungeerde hij als redactiesecretaris van het dagblad „De Vlaamse Stem”; hij werkte aan allerlei tijdschriften en dagbladen mede, hield lezingen enz. (o.m. was hij leider van de

rubriek „Van Vlaanderen” in het weekblad „De Amsterdammer” en van de rubriek „Belgische Oorlogsboeken” in het tijdschrift „De Nieuwe Gids”). Als toegevoegd secretaris nam hij eveneens deel aan de werkzaamheden van de „Nederlands-Belgische Commissie voor de Heropbouw van België” (waarvan het voorzitterschap aan architect P. H. Berlage toevertrouwd was).

In februari 1919 keerde André de Ridder naar Antwerpen terug. Meer en meer wijdde hij zijn krachten aan het professoraat. In 1920 maakte hij met zijn loopbaan in het hoger onderwijs een aanvang, ingevolge zijn aanstelling bij de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen : van 1 april 1920 tot 31 december 1920 als interimaris, daarna als docent ten voorlopigen titel (Ministerieel Besluit dd. 9 december 1920), eindelijk ten definitieven titel als docent 1^e categorie (K.B. 17 december 1926, met ingang van 9 december 1920). Bij de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen bleef hij tot 1953 in dienst; op zijn verzoek werd hij toen tot het emeritaat toegelaten (K.B. 1 oktober 1953).

Rond hetzelfde tijdstip werd hij tot leraar bij de Koloniale Universiteit van België, te Antwerpen, aangesteld (1921). Ook bij deze universitaire instelling bleef hij jaren lang in dienst, totdat hij, in 1950, op zijn verzoek eervol ontslag bewam en als ereprofessor bij het Hoger Instituut voor Overzeese Gebieden werd ingeschreven. Nog ettelijke andere leeropdrachten nam hij waar, o.m. als leraar in de handelswetenschappen aan boord van het schoolschip „Graaf de Smet de Naeyer” (1920-22), als leraar aan het Instituut voor Journalisten, aanvankelijk in de Vlaamse afdeling te Antwerpen (1932-1934), naderhand in de Franse en Vlaamse afdelingen te Brussel (1934-1940), als leraar in de economische en de sociale wetenschappen aan de Biblioteekschool te Antwerpen (1940-42), enz.

De benoeming van Prof. André de Ridder tot docent bij de Rijksuniversiteit te Gent klimt tot het jaar 1923 op, zijnde het eerste jaar van de gedeeltelijke vervlaamsing der Gentse Alma Mater en van de trapsgewijs volledige vervlaamsing der Bijzondere Handelsschool, verbonden aan de Faculteit der Rechten.

Zijn loopbaan bij de Rijksuniversiteit te Gent vertoont volgend verloop :

1. Bij K.B. van 20 oktober 1923 krijgt hij opdracht aan de Bijzondere Handelsschool, verbonden aan de Rechtsgeleerde Faculteit der Universiteit te Gent, de cursus „Beginselen der statistiek” te geven (in de Nederlandse taal).
2. Bij K.B. van 7 oktober 1925, krijgt hij opdracht, buiten zijn verdere bevoegdheden in de Bijzondere Handelsschool, te doceren de cursussen in de Wetenschap der Openbare Financiën en in de Financierwetenschap (mechanisme van de circulatie en het krediet) (in de Nederlandse taal).
3. Bij K.B. van 30 juli 1926, wordt hij gelast (in het Nederlands) voor de leerlingen der candidatuur in de aardrijkskunde de cursus „Begrippen der statistiek” te houden.
4. Bij K.B. van 10 juni 1926 wordt hij gemachtigd de titel van professor aan de Bijzondere Handelsschool te voeren.

5. Bij K.B. van 9 november 1927 krijgt hij opdracht om bij de Rechtsgeleerde Faculteit in het Nederlands te geven : de cursussen in de Openbare Financiën (licentiaatexamen in de bestuurswetenschappen en licentiaatexamen in de sociale wetenschappen) en in de Statistiek (licentiaatexamen in de bestuurswetenschappen)
6. Bij K.B. van 12 maart 1929 wordt hij verbonden als docent aan de Faculteit van de Rechten.
7. K.B. van 10 oktober 1933 : in de plaats van de cursus „Begrippen der statistiek” zal hij, bij de Faculteit van Wetenschappen, de cursus „Overzicht der statistiek” (licentiaatexamen in de aardrijkskundige wetenschappen) houden.
8. K.B. van 25 mei 1934 : hij zal in ereopzicht de rang van gewoon hoogleraar in de Faculteit der Rechten bekleden.
9. Bij K.B. van 30 september 1935 wordt hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de Faculteit der Rechten. Hij zal bij deze faculteit de cursussen houden in de Openbare Financiën (licentiaatexamen in de bestuurswetenschappen en licentiaatexamen in de sociale wetenschappen) en in de Statistiek (licentiaatexamen in de bestuurswetenschappen); bij de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen de cursussen „Beginselen der statistiek”, „Wetenschap der openbare financiën” en „Financiële Wetenschap” (mechanisme van de circulatie en het krediet); bij de Wetenschappelijke Faculteit de cursus „Overzicht der statistiek”.
10. Bij K.B. van 26 maart 1937 worden hem volgende cursussen van het eerste licentiaatexamen bij de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen, met ingang van het academiejaar 1936-1937, toevertrouwd:
 - I. Licentiaatexamen in de economische wetenschappen : Statistiek (bijzondere vakken); Inrichting van bank- en beurswezen; Financiële wetenschap (mechanisme van circulatie en krediet).
 - II. Licentiaatexamens in de handels- en consulaire, in de handels- en financiële en in de handels- en koloniale wetenschappen : Gemeenschappelijke vakken : Statistiek (bijzondere vakken).
11. K.B. 22 juni 1937 : „De cursussen van het tweede licentiaatexamen en van het aggregaatschap bij de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen worden, met ingang van het academiejaar 1937-1938, gehouden door wat Prof. A. de Ridder betreft :
 - I. Licentiaatexamen in de economische wetenschappen : Wetenschap der openbare financiën;
 - II. Licentiaatexamens in de handels- en consulaire, in de handels- en financiële en in de handels- en koloniale wetenschappen : A. Gemeenschappelijke vakken : Openbare financiën; B. Bijzondere vakken — Afdeling financiële wetenschappen : Financiële wetenschap (mechanisme van circulatie en krediet); Inrichting van bank- en beurswezen”.
12. Bij K.B. van 23 december 1937 wordt hij belast met een leeropdracht bij het Hoger Instituut voor Opvoedkunde (Faculteit van Wijsbegeerte en Letteren) :

„De statistiek toegepast op de opvoedkunde”; deze wordt kort nadien, na de inrichting van de sectie Beroepsoriëntering, uitgebreid tot „De statistiek toegepast op de zielkunde”.

13. Bij K.B. van 28 maart 1938 wordt hij tot gewoon hoogleraar bij de Rechtsgeleerde Faculteit bevorderd, met ingang van 1 oktober 1936.

14. Bij Ministerieel Besluit dd. 28 september 1939 wordt Prof. André de Ridder gemachtigd in de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen het „Seminarie voor Theoretische en Toegepaste Financierwetenschappen” in te richten, dat sedertdien onder zijn leiding heeft gewerkt.

15. Besluit van de Secretaris-Generaal dd. 25 januari 1944 : met ingang van 1 februari 1944 wordt hij belast in de Faculteit der Rechten met : a. De grondige studie van vraagstukken lopende over de statistiek, met praktische oefeningen (1^e lic. Staats-, Sociale en Bestuurswetenschappen); b. De grondige studie van vraagstukken lopende over de wetenschap van de openbare financiën, met praktische oefeningen (2^e lic. Staats-, Sociale en Bestuurswetenschappen).

16. Het Regentsbesluit van 6 augustus 1945 bekrachtigt voormeld Secretariaal Besluit dd. 25 januari 1944.

17. Het Regentsbesluit van 28 november 1945 belast hem in de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen met de cursus „Studie der economische conjuncturen”.

18. Bij Regentsbesluit van 10 januari 1946 krijgt hij opdracht om, met ingang van 1 januari 1946, de volgende cursussen te houden bij de Faculteit der Rechten : a) De statistiek (cand. Staats-, Sociale en Bestuurswetenschappen); b) De openbare financiën (lic. Staats-, Sociale en Bestuurswetenschappen); c) De volksbeschrijving (lic. Staats- en Sociale Wetenschappen); d) De grondige studie van vraagstukken, lopende over de openbare financiën met praktische oefeningen (lic. Staats- en Bestuurswetenschappen); e) De grondige studie van vraagstukken, lopende over de statistiek, met praktische oefeningen (lic. Staats-, Sociale en Bestuurswetenschappen).

19. Bij K.B. dd. 10 januari 1951 wordt hij belast met de cursus „Openbare Financiën” in de Faculteit der Rechten.

20. Stippen wij aan dat, na het overlijden van Prof. R. Miry, hij gedurende het academiejaar 1951-52 opdracht kreeg deze tijdelijk te vervangen voor de cursussen „Openbare diensten en bestuursorganismen met een economisch doel” en „Grondige studie van vraagstukken, lopende over de openbare diensten en de bestuursorganismen met een economisch doel”, zowel in de Faculteit der Rechten als in de Hogere School van Handels- en Economische Wetenschappen en dat hij, na het overlijden van Prof. J. Storme, deze tijdelijk vervangen heeft voor de cursus „Financiële Wetgeving” bij de H.S.H.E.W. (1955-56).

21. Bij K.B. dd. 24 juni 1957 wordt hij benoemd tot secretaris van de Academieraad van de Rijksuniversiteit te Gent voor een termijn van één jaar, ingaande op 1 oktober 1957.

22. Bij K.B. van 16 december 1958 wordt hij tot het emeritaat toegelaten, op datum van 20 oktober 1958. Hij wordt er toe gemachtigd zijn onderwijs tot het einde van het academiejaar 1958-1959 verder te geven.

Van 1955 tot 1959 was Prof. de Ridder als afgevaardigde van de Faculteit der Rechten lid van de Beheerscommissie van het Universiteitsvermogen.

Dertien jaar lang (van 1936-37 tot 1948-49) was hij Voorzitter van de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen.

In 1933-34 was hij lid van de gemengde commissie der Rijksuniversiteiten Gent en Luik, welke de ombouw van de Bijzondere Handelschool tot de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen en het nieuwe leerplan daarvan heeft voorbereid (wet van 15 mei 1934).

Gedurende vijf jaren (van 1954 tot 1959) nam hij het voorzitterschap waar van de beperkte studiec commissie, welke tot opdracht had voor beide rijksuniversiteiten de hervorming van het onderwijs in de handels- en economische wetenschappen (leerplan, studieprogramma, statuut van de Hogere School, enz.) voor te bereiden.

Van 1953 tot 1959 was hij voorzitter van de sectie Aardrijkskunde (Faculteit van Wetenschappen).

Bij de oprichting van het Studie- en Onderzoekscentrum voor Sociale Wetenschappen (maart 1958), trad hij tot deze studiegroep toe.

Herhaaldelijk vertegenwoordigde Prof. André de Ridder onze Rijksuniversiteit op nationale en internationale congressen voor statistiek, administratieve wetenschappen, stedenbouw e.a.

Naast zijn universitaire ambtsbezigheden heeft hij een uitgebreide werkzaamheid aan de dag gelegd bij allerlei officiële commissies en comités :

In 1940 (K.B. 8 mei 1940) werd hij benoemd tot lid van de Centrale Commissie voor de Statistiek; in 1942 (Regentsbesluit 31 december 1943) tot lid van de Hoge Raad voor de Statistiek, in 1947 eveneens tot lid van het Vast Comité van deze Hoge Raad (Ministerieel Besluit dd. 1 januari 1947). In 1954 werd hij als ondervoorzitter van voormelde Hoge Raad aangesteld (K.B. dd. 15 oktober 1954). Al deze mandaten werden regelmatig verlengd.

In 1949 werd hij, bij de oprichting van de Commissie van het Nationaal Inkomen, tot lid en ondervoorzitter benoemd (Besluit van de Regent dd. 30 april 1949), in 1957 tot lid en ondervoorzitter van de Commissie voor de Nationale Boekhouding (K.B. dd. 22 juni 1957); voorzitter eerst van de subcommissie der Uitgaven, daarna van de subcommissie der Inkomsten.

Bij K.B. dd. 16 januari 1950 werd hij tot lid en ondervoorzitter van de Commissie voor statistieken en verhoudingscijfers der lonen (Ministerie van Economische Zaken en Middenstand en Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg) benoemd.

In 1951 werd hij benoemd tot lid (K.B. dd. 31 maart 1951) en in 1953 tot ondervoorzitter (K.B. dd. 24 februari 1953) van de Commissie der indexcijfers van de kleinhandelsprijzen en van de levensduurte (Ministerie van Economische Zaken).

Van 5 september 1952 tot 15 december 1955 was hij lid van de Algemene Raad en de Raad van Beheer der Algemene Spaar- en Lijfrentekas (K.B. dd. 5 september 1952); in 1955 (K.B. dd. 8 december 1955), de leeftijdsgrens bereikt hebbende, werd hem eervol ontslag verleend.

In 1952 werd hij uitgenodigd om deel uit te maken van het College van Adviseurs bij de Dienst voor Algemene Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken.

In 1953 trad hij op als lid van de Studiecommissie voor de indexcijfers der levensduurte in Belgisch Congo.

In 1955 werd hij aangesteld als lid van de Commissie, voorzien bij het Cultureel Akkoord tussen België en de Zuid-Afrikaanse Unie (K.B. dd. 5 februari 1955). Herhaaldelijk maakte hij deel uit van de jurys, aangesteld met het oog op het toekennen van de Heuschling-Prijs voor Statistiek (Ministerie van Economische Zaken), van de Centrale Examencommissie, van de examencommissies voor de Universitaire Wedstrijd en de Wedstrijd voor de reisbeurzen (Ministerie van Openbaar Onderwijs), van de examencommissies van het Vast Wervingssecretariaat, de Centrale Raad van het Bedrijfsleven enz.

Aan verschillende andere officiële instanties verleent Prof. A. de Ridder zijn medewerking, o.m. de Provinciale Commissie voor Openbare Bibliotheken en Vlaamse Letterkunde der Provincie Antwerpen (sedert 1950).

Hij nam deel aan de werkzaamheden van de Commissie tot Hervorming van de Staat (1923 e.v.). Maakt deel uit van de Société Royale d'Économie Politique de Belgique, van het Comité Académique Belge des Économistes, in de schoot van voormelde vereniging, van de Belgische afdeling van de Internationale Commissie voor Geschiedkundige Demografie, van de Société Belge de Statistique : twee jaar lang (1949-1951) was hij ondervoorzitter van deze vereniging. Lid van het Belgisch Instituut van Openbare Financiën, van het Studiecentrum voor het Bankwezen enz. Lid van de Vereniging voor Economische Wetenschappen (1934 e.v.) en thans weer van de Vereniging voor Economie (1955); bij deze laatste fungeerde hij 1957-1960 als ondervoorzitter van de beheerraad. In 1946 werd hij verkozen tot lid van de „Société de Statistique de Paris”; is Belgisch correspondent van het „Institut Havrais de Sociologie Économique et de Psychologie des Peuples” (sedert de oprichting in 1945), enz.

Van Prof. André de Ridder's medewerking aan andere instellingen en verenigingen, openbare en private, welke niet rechtstreeks tot zijn economische en statistische activiteit behoren, wordt geen vermelding gemaakt.

Prof. André de Ridder was lid van de Libre Académie de Belgique, Fondation Edmond Picard (van 1935 tot 1947); is lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België (corresponderend lid bij K.B. 6 december 1947, werkend lid bij K.B. 21 april 1952; klassebestuurder in 1958). Sedert 1918 behoort hij tot de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden.

Hij is medewerker sedert 1909 van de „Vlaamse Gids” en redacteur sedert 1935.

PUBLIKATIES VAN ANDRÉ DE RIDDER

A. — CURSUSSEN

De belangrijkste publikaties op economisch en statistisch gebied van Prof. A. de Ridder zijn de door hem in de Rijksuniversiteit gedoceerde cursussen, welke, bijgewerkt en aangevuld, regelmatig om de twee, drie jaar gestencileerd werden en ter beschikking van de studenten gesteld (doch niet in de handel gebracht) : *Openbare Financiën*, *Financiële Wetenschap*, *Bank- en Beurswezen*, *Munt- en Bankwetgeving*, *Algemene Statistiek*, *Toegepaste Statistiek*, *Demografie*, enz.

B. — BIJDAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

De hervorming van het hoger handelsonderwijs. Tijdschrift voor Economie en Sociologie, nr. I, jg. 5, april 1939, blz. 37-62 (ook in overdruk verschenen).

Lodewijk de Raet's Economische en Sociale Betekenis. Ibidem, nr. 4, jg. 5, december 1939, blz. 502-524 (ook in overdruk verschenen).

Financiële Kroniek. Ibidem, nr. I, jg. 2, april 1936; nr. 3, jg. 2, september 1936; nr. I, jg. 3, april 1937; nr. 3, jg. 3, oktober 1937; nr. I jg. 4, april 1938; nr. 3, jg. 4, oktober 1938; nr. 1, jg. 5, april 1939; nr. 2, jg. 5, juli 1939.

Het woningvraagstuk als stambelang. Verhandelingen van het 32e Algemeen Nederlandsch Congres, Antwerpen, 1912. (ook in overdruk verschenen). Van de verhandelingen van dit Congres werd de gezamenlijke uitgave door André de Ridder, in zijn hoedanigheid van algemeen secretaris, verzorgd.

De Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen, in: De Rijksuniversiteit en het Studentenleven te Gent, uitg. door de Nationale Studentengroepering Gent, 1949, pp. 68-73.

De Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen, in: Gedenkboek van de Rijksuniversiteit te Gent. Gent, 1957, pp. 182-211.

Het woningvraagstuk als stambelang. Volkskracht, Antwerpen, 2^e jg., nrs. 5 en 6, mei-juni 1913.

De Vlaamsche Beweging als economische factor. Ons Streven, Antwerpen, nr. 2, mei 1906.

Kennis tegenover woorden inzake Vlaamsche Beweging. Ibidem, nr. 3, Sinksen, 1907.

Het eerste Belgische boek over stedenbouw. De Amsterdammer, Amsterdam, 5 aug. 1916.

Vlaamse Volkskunde. Ibidem, 20 januari 1917.

Vlaamse Oorlogsboeken. I, Ibidem, 2 juni 1917; II, Ibidem, 1 sept. 1917.

Een kunstpolitiek voor de Belgische Staat. De Vlaamse Gids, Antwerpen, 27^e jg., nrs. 2 en 3, november en december 1938 (ook in overdruk verschenen, Antwerpen, 1939).

Franse Oorlogsliteratuur, I en II. Ibidem, 31e jg., sept. 1947.

Belgische Oorlogsboeken. De Nieuwe Gids, Den Haag, nov. en dec. 1917, februari en maart 1918, februari 1919.

Le change espagnol. Revue de Comptabilité et d'Administration, Brussel, mei 1908.

Les emprunts publics. Ibidem, juli 1909.

Les villes flamandes: Anvers, Gand et Bruges. Demografisch-sociologische studie in: Revue de Psychologie des Peuples, Le Havre, Institut Havrais de Sociologie Economique et de Psychologie des Peuples, nr. 4, jg. 2, november 1947.

Une politique des Beaux-Arts. Collectief werk van de „Libre Académie de Belgique. Fondation Edmond Picard”, Editions Labor, Brussel, 1940, 152 pp.

Negerkunst, vroeger, nu en later. Jaarverslag 1936-37 van de Koloniale Hogeschool te Antwerpen. Ook afzonderlijk als brochure uitgegeven, Antwerpen, 1936, 33 pp.

Medewerking aan *Oosthoek's Encyclopedie* 3e druk en 4e druk. Belangrijkste bijdragen: België, Muntwezen, Bankwezen, Rijksfinanciën (pp. 560-564); Belgisch Congo, Muntwezen, Bankwezen, Financiën (pp. 585-586).

C. — VERSLAGEN VOOR ALLERLEI OFFICIËLE COMMISSIES EN COMITÉS

We hebben gemeend van de opname dezer omvangrijke lijst af te mogen zien.

D. — ANDERE BIJDRAGEN

Benevens zijn economisch en statistisch wetenschappelijk werk heeft Prof. A. de Ridder talrijke letterkundige prestaties geleverd, na de wereldoorlog I hoofdzakelijk op kunsthistorisch en kunst-kritisch gebied. Deze zijn zowel in het Frans (gebeurlijk in andere vreemde talen) als in het Nederlands verschenen. Zijn „Bibliografie” zal eerlang volledig in boekvorm worden uitgegeven, door de Biblioteekschool te Antwerpen. Gedeeltelijk vindt men deze in : Dr. ROBERT ROEMANS' *Bibliographie van de Moderne Vlaamse Literatuur 1893-1930* (Steenlandt, Kortrijk, 1930) en in JEAN-MARIE CULOT's *Bibliographie des Écrivains Français de Belgique (1881-1950)*, tome I (Académie Royale de Langue et de Littérature Françaises de Belgique, 1958). Voor sommige zijner prestaties behaalde hij: in 1924 de Joseph De Keyn-Prijs van de Académie Royale des Sciences, Lettres et Beaux-Arts de Belgique, in 1949 de prijs van de Provincie Antwerpen voor de beste monografie, verschenen gedurende de periode 1946-47-48, in 1950 de grote prijs van de Provincie Antwerpen voor zijn gezamenlijke letterkundige arbeid, enz.